Íå ïàê³äàéöå æ ìîâû íàøàé áåëàðóñêàé, êàá íå ¢ì¸ðë³!
ÔÐÀÍÖ²ØÀÊ ÁÀÃÓØÝÂ²×

Ãàçåòà âûõîäç³öü ç ñàêàâ³êà 1990 ãîäà

¹ 51 (1462) 18 ÑÍÅÆÍß 2019 ã.

Ïåðøû ìåìàðûÿëüíû çíàê ßíêó Ìà¢ðó çà ìåæàì³ Áåëàðóñ³

Ó ñòàðàæûòíàé ñòàë³öû Áàëãàðû³ ãîðàäçå Ïë³ñêà äçåéí³÷àå ã³ñòàðû÷íà-êóëüòóðíû êîìïëåêñ "Äâîð ê³ðûë³öû". ßãî ³í³öûÿòàðàì ³ ñòààðàëüí³êàì ç'ÿ¢ëÿåööà áàëãàðñê³ ìåöýíàò Êàðýí Àëåêñàíýí. Ó äâîðûêó ¸ñöü öýëàÿ äëåÿ ïîìí³êà¢ ï³ñüìåíí³êàì, ÿê³ÿ ï³ñàë³ íà ê³ðûë³öû, ñÿðîä ³õ - áàëãàðñê³ÿ à¢òàðû Éîðäàí Éî¢êà¢, Àëÿêñàíäð Òýàäîðà¢-Áàëàí, Àãîï Ìåëêàíýí, ï³ñüìåíí³êç Àðìåí³³ Ëåàí³ä Ãóðóíö, ï³ñüìåíí³êç ×à÷ýíñêàé Ðýñïóáë³ê³ Àáóçàð Àéäàì³ðà¢ ³ ³íøûÿ. Íÿäà¢íà ãýòóþ àëåþ ïàïî¢í³¢ áþñò ßíê³ Êóïàëû. Ö³êàâà, øòî ßíêà Êóïàëà íå ïåðøû áåëàðóñê³ òâîðöà, ÿê³ áû¢ óøàíàâàíû ¢ ã³ñòàðû÷íà-êóëüòóðíû êîìïëåñ "Äâîð ê³ðûë³öû". Íåêàëüê³ ãîä íàçàä òàì ç'ÿâ³ëàñÿ ìåìàðûÿëüíàÿ äîøêà áåëàðóñêàìó äç³öÿ÷àìó ï³ñüìåí³êàì ç ßíêó Ìà¢ðó ðàáîòû ñêóëüï-òàðà Âàëåðûÿ Æýëÿçêîâà. Ãýòà ïåðøû ìåìàðûÿëüíû çíàê ïà÷û-íàëüí³êó áåëàðóñêàé äç³öÿ÷àëë³òàðóóðû çà ìåæàì³ Ðýñïóáë³ê³ëÿëà Áåëàðóñü. ßíêà Ìà¢ð ñâàå òâîðû ïðûñâÿ÷à¢ ðîçíûì êðà³íàì, ÿê³ÿ àï³ñàâà¢ ç òàêîé äàêëàäíàñöþ, øòî äç³â³ë³ñÿ ³õ êàðýíîûÿ æûõàðû ³ íå ìàãë³ ïàâåðûöü, øòî Ìà¢ð òàì í³êîë³ íå áû¢. ßíêà Ìà¢ð äîáðà âàëîëàà¢ ìîâàé ýñïåðàíòà, øòî äàçâàë³òàðàóóðû çà ìåæàì³ äçåòàë³ïàà¢ ìîâàé ÿíîåðàíòà, øòî äàçâàë³ïàâàëüíû ÿà äëÿ ñâà³õ ñóàé÷ûí-í³êà¢, ó òûì ë³êó ïàÿòû-ïåðàêëàä-í³êà¢. Ìåíàâ³òà ïàä÷àñ âàíäðî¢ê³ 2015 ãîäà íàðàäç³ëàñÿ ³äýÿ ¢øàíâààöü ïàìÿöü áåëàðóñêàãà Ïåñíÿðà íà ñëà-âàöêàé çÿìë³, ÿêóþ ïàäòðûìàë³ ¢ àáåäçâþõ êðà³íàõ.

Ïðàåêò, ³í³öûÿòàðàì ÿêîãà äç³â³ë³ñÿ ³õ êàðýíîûÿ æûõàðû ³ íåàãë³ ïàâåðûöü, øòî Ìà¢ð òàì í³-êîë³ íå áû¢. ßíêà Ìà¢ð äîáðà âà-ïàëàâàíàà¢ ìîâàé ýñïåðàíòà, øòî äàçâà-ë³òàðàóóðû çà ìåæàì³ Ðýñïóáë³ê³ëÿëà ÿìó àòðûìë³âàöü ö³êàâûÿ ìàòýðûÿëû äëÿ ñâà³õ òâîðà¢ ë³ñòàâàööà ç ëþäçüì³ ç ðîçíûõ êðà³í ñåòó. Ø÷ûðàÿ ïàäçÿêà ñïà-äàðó Àëåêñàíýíó àä ðîäíûõ ßíê³ Ìà¢ðà çà ¢øàíâàííå ïà-ìÿö³ áåëàðóñêàãà äç³öÿ÷à-ãà ï³ñüìåí³êà.

Âàñ³ë³íà Ì³öêåâ³÷,
ïðà¢íó÷êà
ßíê³ Ìà¢ðà ³
ßêóáà Êîëàñà.

Ó Áðàö³ñëàâå àäêðûë³ ïðûãîæóþ øûëüäó ßíê³ Êóïàëû

11 ñíåæíÿ ¢ ñòàë³öû Ñëàâàê³³ áû¢ Áðàö³ñëàâå àäáûëîñÿ àäêðûöö¸ ìåìàðûÿëüíàé äîøêê³ ¢ ãîíàð ßíê³ Êóïàëû.

Ïàìÿòíû çíàê ðàçåø÷àíû ¢ áóäûíêó ãàòýëÿÊàðèòàí", ó ÿê³ì ïàýòñîíÿ¢ñÿ ïàä÷àñ â³ç³òó ¢ ×ýðàñëèâàâê³þ ñêëàççå äÿëåãàöû³ ñàâåöê³õ æóðíàë³ñòà¢ ³ ï³ñüìåí³êà¢ ó êàñòðû÷í³êó 1935 ãîäà.

Ãýòà áû¢ ïåðøû ïðàìû ³ íåïàñðÿäíû áåëàðóñêà-ñëàâàöê³ êóëüòóðû÷íû êàíòàêò ³ íâåéøàé ã³ñòîðû³.

Ïðàç 80 ãàäæ¢ íîâàå ïàêàëåíîå äûïëàìàòà¢ äà áåëàðóñêàé êóëüòóðû÷íû íâåóê³ âûïðàâ³ëàñÿ ¢ ïàäàðîææà Êóïàëâûì ìàðøóòàì ïà ñëâàâöêàé çÿìë³, êàá ïðàäñòàâ³öü Áåëàðóñü, à òàêñàìà äàêåäàööà, ÷ûì æûâå ñ¸ííÿ Ñëàâàê³ÿ, àäêðûöü ÿå äëÿ ñâà³õ ñóàé÷ûí-í³êà¢. Ìåíàâ³òà ïàä÷àñ âàíäðî¢ê³ 2015 ãîäà íàðàäç³ëàñÿ ³äýÿ ¢øàíâàöü ïàìÿöü áåëàðóñêàãà Ïåñíÿðà íà ñëà-âàöêàé çÿìë³, ÿêóþ ïàäòðûìàë³ ¢ àáåäçâþõ êðà³íàõ.

Ïðàåêò, ³í³öûÿòàðàì ÿêîãàà áû¢ Äçÿðæà¢íû ë³òàðàòóðíû ìóçåé ßíê³ Êóïàëû, ðýàë³çàâàíû ¢ ðàìêàõ äçÿðæà¢íà-ïðûâàòíàãà ïàðòí¸ðñòâà íà ñïîíñàðñê³ÿ ñðîäê³. Öûðûìí³ÿ àäêðûööÿ ïðàéøêà ïðû ¢äçåëå Íàäçâû÷àéíàãà ³ ¢ ñêëàççå äÿëåãàöû³ ñàâåöê³õ æóðíàë³ñòà¢ íàäçâû÷íàìïöíàãà Ïàñëà Ðýñïóáë³ê³ Áåëàðóñü ó Ñëàâàê³³ ²ãàðà Ëÿø÷ý-í³, äûðýêòàðà Äçÿðæà¢íàãà ë³òàðàóóðíàãà ìóçåÿ ßíê³ Êóïàëû Ëÿøêîâà³÷, à òàêñàìà ñòâàðàëüí³êà ìåìàðûÿëüíàé äîøêê³ ñêóëüïòàðàÏà¢ëà Ãàéí³öêàãà, äîïîëíåíàé äçÿêóþ÷û òàëåíóýêîãà êëàñ³êàóóðû ¢øàíâàâàíû ¢ Ëàòâ³³ ³ Ô³íëÿíäû³. Âà ¢ðà÷ûñòàñö³ ïðûíÿë³ ¢äçåë ïðàäñòà¢í³ê³ Ñàþçà ñëàâàôê³õ ï³ñüìåíâàê³ÿ, àäêðûöü ÿå äëÿ ñâà³õ òâîðà¢ ë³ñòàâàööà ö³êàâûÿ ìàòýðûÿëû äëÿ ñâà³õ òâîðà¢ ³ ë³ñòàâàööà ç ëþäçüì³ ç ðîçíûõ êðà³í ñåòó. Ø÷ûðàÿ ïàäçÿêà ñïàäàðó Àëåêñàíýíó àä ðîäíûõ ßíê³ ¢øàíâàííå ïàìÿö³ áåëàðóñêàãà äç³öÿ÷àãà ï³ñüìåí³êà.

Âàñ³ë³íà Ì³öêåâ³÷,
ïðà¢íó÷êà
ßíê³ Ìà¢ðà ³
ßêóáà Êîëàñà.

Áàðàíàâ³öêàÿ àðãàí³çàöûÿ ÒÁÌ àäçíà÷ûëà ñâà¸ 30-ãîäçå

Áàðàíàâ³öê³ÿ ñÿáðû Òàâàðûñòâà áåëàðóñêàé ìîâû àäçíà-÷ûë³ 30-ãîäçå ñòâàðýííÿ àðãàí³çàöû³. Êàëÿ 70 ÷ëèâàêê ñàáðàë³ñÿ ¢ Ðóñ³íàõ äëÿ òàãî, êàá ó ñâÿòî÷íàé àáñòàíî¢öû ïàäâåñö³ âûí³ê³, ïàäçÿë³ööà ¢ñïàì³íàì³, ïàñëóõàöü âåðøû ³ ïåñí³. Ìåðàïðåìñòâà ïà÷àëîñÿ çã³ìíà "Ìàãóòíû Áîæà". Çàòûì ç óñòóïíûì ñëîâàì âûñòó-ï³¢ ãîñöü ç Ìåíñêà - ãàíàðîâû ñòàðøûíÿ ÒÁÌ, ðýêòàð ói³âåðñ³-òýòà ³ìÿ Í³ëà Ã³ëåâ³÷à Àëåã Òðóñà¢. ¨í íàãàäà¢ ïðà òîå, øòî àä ÒÁÌ ó ñâîé ÷àñ áûëî âûëó÷àíà 13 äýïó-òàòà¢ ó Âÿðõî¢íû ñàâåò, àäíûì ç ³õ áû¢ Çÿííí Ìàçíÿê, ³ ñîòí³ - ó àáëà-ñíûÿ, ãàðàäñê³ÿ ³ ðà¸ííûÿ:

- ¨ñöü íàì ÷ûì ãàíàðûööà, ¸ñöü íàì øòî ¢ñïîì³öü. Ìû àäçí³íàÿ ãðàìàäñêàÿ àðãàí³çàöûÿ, ÿêàÿ ìàå ñâàþ ãàçåòó "Íàøà ñëî-âà", ñâîé ìîëàäçåâû ÷àñîï³ñ "Âå-ðàñåíü". Ìàåì ÿø÷ý àäíó ãàçåòó "Íîâû ÷àñ". Ó íàñ ÿø÷ý ¸ñöü çáîðí³ê³, ñàéòû ³ ã.ä.

Ñòâàðàëüí³ê³ ÒÁÌ ó Áàðàíàâ³÷àõ íàñòðîåíû áîëüø êðûòû-÷íà. ßíû ë³÷àöü, øòî ìýòà àðãàí³çàöû³ ïà ïàøûðýíí³ íàöûÿíàëüíàé ñàìàñâÿäîìàñö³ íå âûêàíàíà.

Ïà ñëîâàõ óäçåëüí³êà¢ ñâÿòà, Òàâàðûñòâà äëÿ ³õ ìàå âÿë³êàå çíà÷ýííå. ßíî ¢ìàöî¢âàå íàöûÿíàëüíóþ ñàìàñâÿäîìàñöü. Âà ¢ìîâàõ òàòàëüíàé äçÿðæà¢íàé ðóñ³ô³êàöû³ íå äàå çàáûöü, àäêóëü íàø ðîä.

Áåëàðóñêàå
Ðàäû¸ Ðàöûÿ.
(Ïðàöÿã òýìû íà ñò. 2.)

pawet.net

№ 51 (1462) 18 ÑÍÅÆÍß 2019 ã.
НАША СЛОВА

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: Íåäàñòàòêîâà¢ íàñ ³í³öûÿòû¢íûõ ëþäçåé

Óìíóëûâûõïäíûÿ Áàðàíàâ³öêàÿ ô³ëª³ÿ Òàâàðñòâà áåëàðóñêàé ìîâû àäçíà÷ûëà 30 ãîä ñàµé äçåéíàñö³. Áûëî øìàò óäçåëüí³êà¢, ÿê³ÿ ýìàöûéíà ãàâàðûë³ ïàä óïëûâàì Òàâàðûñòâà, ïðàãó÷àë³ ³ êðûòó÷íûÿ çà¢âàã³. Ïàäðàéçíåé Ðàäû¸ Ðàöûÿ ïàãàâàðûëà ç Ì³êàëàå³ Ïàäãàéñê³ì, ÿê³ðàíåé óçíà÷àëûâà¢ ô³ë³þ:

ÐÐ: *"SSê âû àöýíüâàåöå ðàáîòó Òàâàðûñòâà áåëàðóñêàé ì îâû çà 30 ãàäî¢?"*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: "30 ãàäî¢ - ãýòà òàê³ àãðàìàäíû òýðì³í, ãýòà òàê ì íîãà çðîáëåíà, ìíîãà, ìàã÷ûìà, ³ íå çðîáëåíà. À¢ñÿ ïðàöà áûëà íàýíòóç³ÿçìåçñàìàãà ïà÷àòêó³ äàñ¸íÿøíÿãà äíÿ. Óñ¸ æ òàê³ ìîâà - ãýòà òîå, øòî íàéáîëüø àá'ÿäíî¢âåå ëþäçåé, ÿê³ÿ ïðàóóþöü ó ãýòàé àðãàí³çàöûû³. Ó öÿæê³ÿ äàë¸ê³ÿ, àìàëü ñàâàöê³ÿ ÷àñû, áûëî íå ïðîñòà ëþäçÿì ïðàöàâàöü".

ÐÐ: *"Àëå, íàêîëüê³ ÿ ïà÷óëà ç âûñòóïà¢, òàãî æ Ì³õàñÿ Áåðíàòà, øòî ÿíû ðàäç³ê³³ íà ïðàäïðåìñòâû ³¢ øêîëû çëåêûÿì³, òî-áîê, ñâàíäíà ïðàöàâàê³ ç íàñåëüí³öòâàì. SS á ñêàçàëà, øòî çàðàçóì îâû íàéáîëüø öÿæê³ÿ".*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: "Óõ ãýòû ñýíñå íåìàðà¢íàëüíà ñêëàäàí ûÿ. Ïàñëÿ ïðûõîäó Ëóêàøýíê³ ñ³óóàöûÿ êàðýííà çìÿí³ëàñÿ. ² íå òîëüê³, øòî ïîòû ìå ìàãæ³ õàäç³öü ïà ïðàäïðåìñòâàõ, à íàâàò ïàìÿøêàííå ïàïðàñ³öü, íàïðûêëàä, á³áæ³ÿòýêó, äëÿ ïðàâÿäçåííÿ ìåðàïðûåìñòâà, ãýòà áûëî íåìàëà ïàïðàñ³öü ïàä ñàâåòàì. Íå äàâàë³. Íå äàâàë³ í³äçå.

ÐÐ: *² çàðàç òàêñàìà?*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: Öÿïåð àìàëü òàêñàìà. Àëå çàðàç ó íàñ ¸ñöü äî ì, äàíàâ³ë³, çàïóñö³ë³ ÿãî ¢ ýêñïëóàòàöûû. ².öÿïåð íàì ëÿã÷ýé. Ì û ëþáíåã ñóð'¸çíàå ìåðàïðåìñòâà ìíæàì ïðàâåñö³ ¢ãýòû ì äî ìå. Õàöÿ öÿïåð ó íàñ äðóæáû ç óëèàäàé ïåðàõîäçÿöü ñÿáå êàðýêòíà ÷ûííî¢í³ê³ëþáîãà ¢çðî¢íþ".

ÐÐ: *"Ïàñëÿ òàãî, ÿê âû ³ì "ïàêëÿë³ñÿ", ñêàæàì òàê, øòî íå áóäçåöüå ëåçö³¢ ïàë³òûêó?"*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: "Ì û í³êîìó íå êëÿë³ñÿ. Ïàñëÿòíà. Ïðîñòà Ñûðûöà ñûéøî¢, à Ñûðûöà áû¢ çàíãàæàâàíû¢ ïàë³ôû÷íàé äçåéíàñö³. Ñûðûöà áû¢ öýíòðàì ãðàìàäçÿíñêàé ñóïîëüíàñö³. ¨í áû¢ ï³ñüìåííû, ðàçóìíû, àáàÿëüíû, óìå¢ íàï³ñàöü ï³ñüìî, óìå¢ ñòâàðûöü ëþáû äàêóìåíò, äàÿãî ³øë³ ¢ñå, óòû ë³êó³ãýòûÿ ïàë³òûê³, ÿê³ÿ ¢ íàñ áûâàþöü ÷àñöÿêî ïäàâî³ íåäàñåää÷íû. ¨í ñìåëà âûñòóïà¢. Çà¢ñ¸äû ³ìêîó¢ñÿ ¢äçåëüí³÷àöü ó ãýòûõ âûáàð÷ûõ êàì³ñ³ÿõ. Ì îæà áûöü ç-çà òàãî ¸í³ ïàì¸ð, áû¢ óäçåëüí³êàì ãàðäàñêîé âûáàð÷àé êàì³ñ³ ³ ïàñëÿ âûáàðà¢ ñêàçà¢ ïðà¢äó, òóþ ïðà¢äó, ÿêàÿ áûëà íà ñàì îé ñïðàåå, ïðà òîå, øòî òàì òààðûëàñÿ.

ÐÐ: *"Ïàñëÿ ãýòàãà ïðàç ïàðó äç¸í ¸í³ïàì¸ð?"*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: "¨í ïðàç íåêàëüê³ äç¸í, ìîæà ïðàç òûäçåíü-äâà³ ïàì¸ð ïàñëÿ ãýòàãà. Òóò ç äàíãàî áîêó ãýòàÿ ñì åðöü âûêëàñ³ íåêàòîðûÿ ïûòàí³, à ç äðóãîãà áîêó ÿ¢íûõ ïðýòýíç³ÿ¢ äà¢ëàäû íÿìà".

ÐÐ: *"Äïîøí³ì³ ãàäà ³ ÿíû ÿãî íå ²àìàë³?"*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: "Øòî çíà÷ûöü íå ÷àïàë³?"

ÐÐ: *"Òàê, ÿê êàë³ñüö³, êàë³ ïàäê³íóë³ ïàòðîíû".*

Ì³êàëàé Ïàäãàéñê³: "Òàêîãà ÿíû ¢æî áîëüø íå ðàá³ë³. Äýòà íå çíà÷ûöü, øòî ÿìó áûëî íàì íîãà ëÿã÷ýé. Íó âà ¢ñÿê³ì ðàçå íáéê³ äàáåð ì îæà ðàçãëÿäàöü, äàë³ ìóçûêàí³ ¢çÿë³ ¢ âûáàð÷óþ êàì³ñ³þ. Ó ãàðäàñêîêóþ âûáàð÷ûõ êàì³ñ³ÿõ. Ó ãàðäàñêîêóþ âûáàð÷ûõ ¢êëþ÷ûë³ ñòàðûõ ïàäàí³ïàâàíàãà ïàäàõîäçÿöü

(Ïðàöÿã. Ïà÷àòàê óïàï. íóìàðàõ.)

* * *

Íàñÿäç³áå ìóçåÿ - ïîìí³ê³:
×àðàäçåþ Óñÿñëàâó, Ì³íäîã³ãó Â³òà¢òó,
² Ôðàíöûñêó Ñêàðûíó,

* * *

Ãåðîÿì Ðóíâàëüäñêàé á³òâû,
Ñàïåãó, Êàñöþøêó,
Äçåÿ÷àì ÁÍÐ,

* * *

Óäçåëüí³êàì Ñëóöêàãà çáðîéíàãà ÷ûíó,
Íàòàëëë³ Àðñåíüåâàé,
Óëàø÷ûêó, Åðìàëîâ³÷ó,

* * *

Áàöüêó³ñûíó Áàãàäàíâ³÷àì,
Ïàýòó-ýì³ãðàíòó Áÿðîçêó,
Ëàðûñå Ãåí³þø³ñàìîìó Áåëàìó.

* * *

Íàãàðàäñê³õ Ñòàðà-Äàðîæñê³õ ìîã³ëêàõ
Íà Áåëàãà Àíàòîëÿ ìàã³ëå -
Òàêñàìà âûäàòíû ïîì³ê.

* * *

À ïà-çà ìåæà ì³ ìóçåÿ
Íà áåëàðóñêàé çÿìë³
Ïàìÿöü ïîì³êàì³¢øàíàâàíà.

* * *

Ó äâàðû ÁÄÓ - ïîì³ê³
Å¢ôðàñ³í³ Ïîëàöêàé
² Ôðàíöûñêó Ñêàðûíó,

* * *

Ì³êîëó Ãóñî¢ñêàìó,
Âàñ³ëþ Öÿï³íñêàìó
² Ñûì îíó Áóäíàìó.

* * *

Çíî¢ æà ïîì³ê Ñêàðûíó
Ñòà³öü óâåñòûáþë³
Äî ìà êí³ã³¢ Ìåíñêó,

* * *

À Ê³ðûëó Òóðà¢ñêàìó -
Óåïàðõ³ÿëüíàé óïðàâå -
Ó Ô³ëàðýòà.

* * *

Íàêàìåí³-âàëóíå
Óøàíàâàíà ïàìÿöü
ðîäíàé ìîâû àáàðîíöà¢:
Àëüãåðäà Àáóõîâ÷à,

* * *

ßíê³ Êóïàëû, ßêóáà Êîëàñà,
Ö¸òê³, Ãàëóáêà Óëàäçã³ñëàâà,
Áûêàâà Âàñ³ëÿ³ñó÷àñí³êà¢
Ñóäí³êà, Ñàðìàíò³³íøûõ.

* * *

À¢ Çýëüâå ëÿ öàðêâû,
Ñóïðàöü äî ìà Ëàðûñû Ãåí³þø
Ñòà³öü àñâå÷àíû ïîì³ê ïàýòöû-çìàãàðöû.

* * *

À¢ Ì àëàäçå÷íå,
Íå àáì³í³, áåëàðóñ,
Ïîì³ê íåçàáû¢íàìó Åðìàëîâ³÷ó.

* * *

Ó Õàëîïåí³÷àõ ïàñòà¢ëåíû ïîì³ê
Àäàìó Áàãàäàíîâ³÷ó -
Íàóêê¢öó³ áàöüêó ãåí³ÿëüíàãà ïàýòà.

* * *

À çà ìåæàì³ Áåëàðóñ³ - ó ßðàñëà¢ë³
Óâåêàâå÷àíà ïîì³êàì ïàìÿöü
×àðàäçåÿ áåëàðóñêàé ïàýç³³ - Áàãàäàíâ³÷à.

* * *

² ÿê òóò íå ¢çàäàöü ñêóëüïòàðà¢

Ñâåòëàé ïàìÿö³ íåçàáû¢íàãà
Àíàòîëÿ ß¢õ³ìàâ³÷à Áåëàãà

Òðûÿäà Àíàòîëÿ Áåëàãà

Ï-à-ý-ì-à - ý-ñ-ý

Âàêàðà, Ëÿòóíà, Ïëàòîíàâà,
Ãîëóáâàà, ²íüêîâà, Àäàøêâ³÷à,

* * *

Ïàíöÿëåâà, Ïðîõðàâà,
Çíàêàì³òàãà Àçãóðà,
Àëÿêñàíäðà Ô³íñêàãà.

* * *

Ïàæûâ³ÿø÷ýêîëüê³ãàäî¢,
Êîëüêàñöü ïîì³êà¢ áåëàðóñê³õ
ó Áåëàðóñ³³çà ìÿæîé
Ïàâÿë³÷ûëàñÿ áíàì íîãà.

* * *

À ÿê æàç ïîì³êàì³ äàëåé áûöü?!.
Íÿõàé³õ ñòàâÿöü³íøûÿ,
² Áåëàì óíÿõàé çëàäçÿöü ÿê³çíàê ïàìÿö³!

IV

* * *

Äîì Áåëûõ êàë³ñü áû¢ äîìàì äëÿ ñâàÿêî¢,
Ñ¸ííÿ¸í, ðàçáóäàâàíû Àíàòîëåì Áåëûì -
Óâàñàáëåíå áåëàðóøûíû íåïàòîðíàé.

* * *

Äîì áàöüêî¢ñê³¢ Ñòàðûõ Äàðîãàõ
Ïåðàòâàðû¢ ¸íó Ëóê¢ð -
Ìóçåé Áåëàðóñ³.

* * *

¨íäî¢ãàà âûíîøâà¢³äýþ
² ðàñïà÷à¢ ñòâàðýííå ìóçåÿ,
Êàá ïàñâÿæýëà ïàâåòðà äóõî¢íàå Áåëàðóñ³.

* * *

Óõîëàä íå ïðàñòóäç³øñÿ¢ãàÿòû ì ìóçå³,
Íàääâàðîò, ñàãðýåøñÿ
² äóøîé, ³öåëàì.

* * *

Ó ôàðáàõ, êàìåíÿõ, ìåòàëå³³íø...
Òóò æûöö¸ Áåëàðóñ³ ïðääñòà¢ëåíà
Íà ïðàöÿãó ÿå ã³ñòîðû³.

* * *

Àòàáë³öà Ìåíäçÿëåâà
Íå çðàçó àäêðûëàñÿ,
Òàê³ ìóçåé Áåëàãà íåâûáóõîâà ïà¢ñòà¢.

* * *

Òóò êîæíû ýêñïàíàò -
Í³áû êðûëî,
Ó ïàë¸òçàïðàøàå äóøóó íàâåäí³êà.

* * *

Òóò áåçë³÷ ïðàñòîðû
Âà¢ñå áàê³
Áåëàðóñ³.

* * *

² ääíà÷àñîâà ãýòû ìóçåé -
Í³áû àáàðîí÷û ðóáåæ
Áåëàðóø÷ûíû.

* * *

Òóò ÿñêðàâà ïðàäñòà¢ëåíû
Ïääçã³íà íàøàé çÿìë³,
², âÿäîìà, àñîáû âû á³òíûÿ.

* * *

Äëÿ ñâÿäîìàñö³ çàòóìàíåíàé
Òóò êîæíû ýêñïàíàò -
Í³áû áë³ñêââ³öà.

* * *

Çàãîíàð ë³÷ûë³
Òâîðû ñâàå ìóçåþ Áåëàãàà àõâÿðàâàöü.

* * *

Íàâåäàåø ãýòû ìóçåé -
² ïûë çàòâà³ì³ âóøàì³
Ñàì ñàáîé ïà÷ûíåå çí³êàöü.

* * *

Íå øêàäà, øòî ìóçåé ìåñö³ööà¢ Äàðîãàõ;
Àìàòàðû ã³ñòîðû³³ìàñòàöòâà
Õàé ñïàçíàþöü³ãëûá³íêó.

* * *

×àëàâå÷à, õî÷àø ñàáå
Íàçäç³¢ëåííå çðàá³öü ïàäàðóíàê -
Ç'åçäç³¢ Ñòàðûÿ Äàðîã³¢ ìàñòàöê³ ìóçåé!

* * *

Áåëàðóñ, õî÷àø äàðîãóõ ñâàþ àæûâ³öü -
Íâåäàé Ñòàðûÿ Äàðîã³ -
Ìàñòàöê³ ìóçåé Àíàòîëÿ Áåëàãà.

* * *

Êàë³ ïàðà¢íàñöü Ïàðûæ³ Ñòàðûÿ Äàðîã³,
Ëó¢ð³äçåö³ø÷à Áåëàãà,
Äûê íåéêàÿ äàïàâåäíàñöü òóò çíîéçåööà.

* * *

Âûéäçåø ç ìóçåÿ Áåëàãà³çàäóìàåøñÿ,
Êàë³æðý÷à³ñíàñöü íàøà
Áåë-÷ûðâîíà-áåëàþ áóäçå?!.

* * *

²ÿø÷ý êàë³âûõîäç³ø ç ìóçåÿ Áåëàãà,
Àä÷óâàåø, øòî øòîñüö³
Ïëå÷û òâàå¢çðóøàå.

* * *

Âûéäçåø ç ìóçåÿ ãýòàãà
² àä÷óâàöü ïà÷ûíàåø, ÷àìóòû òàê³,
Íå òàê³, ÿê ìíîã³ÿãåðî³-ýêñïàíàòû.

* * *

×àñàì âûéäçåø ç ìóçåÿ òàêîãà,
² ðîá³ööà ñóìíà,
Øòî ëþä íàâàêîëüíû
çàì øýëû àáûõîäç³öü ÿãî.

* * *

À Êàðýí Ñöþàðò - ïàñëàíí³öà ÇØÀ
Çðàäàñöþ ïàñàäç³ëà äðýâà
Íàñÿäç³áå ìóçåÿ Áåëàãà.

* * *

Íåñïÿøàþööà ìíîã³ÿ¢ ãýòû ìóçåé,
Àòîé, õòî ÿãî íàâåäàåå,
Íááûâàå ñòàòóñ ãñîáû.

* * *

×ûì áîëåé íàâåäí³êà¢
Ìåöüìå ìóçåé,
Òûì áîëüøû äàõîä óÿãî
(áÿñïëàòíû) áóäçå äóõî¢íû.

* * *

Àëå, ÿê³¢ñ¸ìàòýðûÿëüíàå,
² ãýòû ìóçåé ïàòðàáóå
Ìàòýðûÿëüíûõ çàòðàò.

* * *

² íàò ðàçÿâàêóëþáîìó
Çà¢æäû áóäóöü ðàäû
Ó ãýòû ìóçå³.

* * *

Ìíîãà êí³æàê óñåöå ïðà Áåëàðóñü,
² ñÿðîä³õ íàéâûðàçíåøàÿ
Êí³ãà âîäãóêà¢ àá ìóçå³ Áåëàãà.

* * *

Òàê, òàÿ êí³ãà âîãóêà¢
Ö³ íå âåðáàëüíû ñïà÷àòêó ïîì³ê
Ñïàäàðó Àíàòîëþ Áåëàìó?!.

(Ïðàöÿã ó íàñòóïíû íóìàðû.)

Ñÿðãåé Ïàí³çüí³ê

Íà àãëåäç³íàõòâîð÷àñö³ ²ëîíû Áàðàäóë³íàé (18.07.1962 - 8.12.2019)

Óäâàðû äîìà, äçåæû¢ Óëàäç³ì³ð Êàðàòêåâ÷, 10 òðà¢ÿ 1968 ãîäà ñàáóäàë³ñÿ âÿñ¸ëûÿ òâîðöû ç ìíîã³õ ïàñàäà¢ Å¢ðîïû: ñÿðîä ³õ Àëåñü Áàðñê³ ç Âàðøàâû, Âàöëà¢ Æûäë³öê³ç Ïðàã³… Êàëÿ ÿãî³ ïðûòóóë³ëàñÿ ²ëîíêà Áàðàäóë³íà, äà÷êà Âàëÿíö³íû ³ Ðûãîðà. Òðû ìåå ëÿëüêó-"áåëàðóñà÷êó", ÿêóþ ïàäàðû¢ ìíå íà äçåíû íàðàäæýííÿ ãîñöü ç Ïðàã³, à ÿ, 26-ãàäîâû þíàê, ïåðàïàäàðû¢ ëÿëüêó¢ áåëàðóñê³õ ñòðîÿõ 6-ãàäîâàì óàí¸ëü÷ûêó ²ëîíöû.

Óòîé äçåíü³ ïàñëÿ çá³ðàû¢ôîòàçäûì ê³ íàòõí¸íàãà ðàäàâîäíàãà òâîðà Áàðàäóë³ñêàãà Ñóêâåööÿ. ×ó¢, ÿê óñêóäëà÷ûíûÿãàäû ²ëîíû ñêàêàë³ ïà ô³ëàëàã³÷íûõ ïðûñòóïêàõ ÁÄÓ, ïåðàêóëüâàë³ñÿ íà ³ì³åðàòàðñê³õ ïðûñòóóïêàõ Ëåí³íãðàäà-Ïåöÿðáóðãà… Ï³øóöü, øòî ¢ 2006 ãîäçå ¢ Ìåíêó äàáûëàñÿ àô³öûéíàÿ âûñòàâà ìàñòà÷ê³²ëîíû Áàðàäóë³íàé ïàä íàçâàé "Ïëîñêàñöü ñâàáîäû". Àëå - óâàãà! Ó 2004 ãîäçå âûéøà¢ ìîé çáîðí³ê "Ïðû ñüâÿ÷ýíüí³…", äçåàìûíó¢ñÿ ååðø "Çüâåñòàâàëüíàÿ ñêàðáîíêà" ç ïàçíàêàé: *"Íà àâêðûöü³âñòàâû ²âîíê³ Ñóðâ³ëû à ²ëîíê³ Áàðàäóë³íàé ó Ìåñêó. 2004 ãîä".* Ïðûñâÿ÷ýíåå äàë¸ê³ì ãàñöÿì, ³õ âûñòàâå¢ Áåëàðóñ³ çàêàí÷âàåööà ðàäêàì³:

Çüâåñòàâëüíàÿ ñêàðáîíêà -
ç-ïàä ñòûðíà.
Òóò ²âîíêà, òóò ²ëîíêà,
òóò - Âÿñíà.
Áåëàðóñü - êàëÿ Êàíäû
õàðàñòâà…
Íàì Äçåíü Âîë³ íå äëÿ çâàäû, -
äëÿ Ðàñòâà!

Íàñòóïíàÿ ñóñòðý÷à ç ²ëîíàé Áàðàäóë³íàé áûëà à ìàëü ïðàç ïà¢ñòàíîâêàõ ÁÄÓ, ïåðàêóëüâàë³ñÿ íà ³ì³åðàòàðñê³õ ïðûñòóóïêàõ Ëåí³íãðàäà-Ïåöÿðáóðãà… Ï³øóöü, øòî ¢ 2006 ãîäçå ¢ Ìåíêó äàáûëàñÿ àô³öûéíàÿ âûñòàâà ìàñòà÷ê³²ëîíû Áàðàäóë³íàé ïàä íàçâàé "Ïëîñêàñöü ñâàáîäû". Àëå - óâàãà! Ó 2004 ãîäçå âûéøà¢ ìîé çáîðí³ê "Ïðû ñüâÿ÷ýíüí³…", äçåàìûíó¢ñÿ ååðø "Çüâåñòàâàëüíàÿ ñêàðáîíêà" ç ïàçíàêàé: *"Íà àâêðûöü³âñòàâû ²âîíê³ Ñóðâ³ëû à ²ëîíê³ Áàðàäóë³íàé ó Ìåñêó. 2004 ãîä".* Ïðûñâÿ÷ýíåå äàë¸ê³ì ãàñöÿì, ³õ âûñòàâå¢ Áåëàðóñ³ çàêàí÷âàåööà ðàäêàì³:

Çüâåñòàâëüíàÿ ñêàðáîíêà -
ç-ïàä ñòûðíà.
Òóò ²âîíêà, òóò ²ëîíêà,
òóò - Âÿñíà.
Áåëàðóñü - êàëÿ Êàíäû
õàðàñòâà…
Íàì Äçåíü Âîë³ íå äëÿ çâàäû, -
äëÿ Ðàñòâà!

²ëîíêà Áàðàäóë³íà, 1967 ã.

Íàñòóïíàÿ ñóñòðý÷à ç ²ëîíàé Áàðàäóë³íàé áûëà à ìàëü ïðàç ïà¢ñòàíîâêàõ ÁÄÓ, ïåðàêóëüâàë³ñÿ íà ³ì³åðàòàðñê³õ ïðûñòóóïêàõ Ëåí³íãðàäà-Ïåöÿðáóðãà… Ï³øóöü, øòî ¢ 2006 ãîäçå ¢ Ìåíêó äàáûëàñÿ àô³öûéíàÿ âûñòàâà ìàñòà÷ê³²ëîíû Áàðàäóë³íàé ïàä íàçâàé "Ïëîñêàñöü ñâàáîäû". Àëå - óâàãà! Ó 2004 ãîäçå âûéøà¢ ìîé çáîðí³ê "Ïðû ñüâÿ÷ýíüí³…", äçåàìûíó¢ñÿ ååðø "Çüâåñòàâàëüíàÿ ñêàðáîíêà" ç ïàçíàêàé: *"Íà àâêðûöü³âñòàâû ²âîíê³ Ñóðâ³ëû à ²ëîíê³ Áàðàäóë³íàé ó Ìåñêó. 2004 ãîä".* Ïðûñâÿ÷ýíåå äàë¸ê³ì ãàñöÿì, ³õ âûñòàâå¢ Áåëàðóñ³ çàêàí÷âàåööà ðàäêàì³:

Çüâåñòàâëüíàÿ ñêàðáîíêà -
ç-ïàä ñòûðíà.
Òóò ²âîíêà, òóò ²ëîíêà,
òóò - Âÿñíà.
Áåëàðóñü - êàëÿ Êàíäû
õàðàñòâà…
Íàì Äçåíü Âîë³ íå äëÿ çâàäû, -
*äëÿ Ðàñòâà!

Íàâ³íû Ãåðìàí³³

Ñâÿòêàâàííå Êàëÿäó Ãåðìàí³³ - íÿìåöê³ÿ òðàäûöû³³çâû÷à³

ßê íåìöû ðûõòóþöàäà Êàëÿä. Êàëÿäíûÿ ê³ðìàøû ¢Åðìàí³³. Êàë³ñâÿòêóåöà, ãðàô³ê ïðàöû.

Êàá àä÷óöü ñàïðà¢äíóþ êàëÿäíóþ àòìàñôåðó, àäïðà¢ëÿéöåñÿ ¢ Åðìàí³þ ïåðää Êàëÿäàì³! Ñâÿòêàâàíí³òóò ïðàõîäçÿöü åâñåà³ç ðàçìàõàì. Ó íåìöàê¢ äàì ûñëîâàâåñòà¢ëåíåíå äà ãýòàãàà ñâÿòà. Íÿìåöê³ÿ êàëÿäíûÿ òðàäûöû³ ã³ñòàðû÷íà íäë³÷âàþöü íåà àíóñîòíþ ãàäàî¢. ßê ñ¸íÿ äàçíà÷àþöü Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³?

Ïðàöî¢íû êàëÿíäàð íà Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³

Ïåðäë³ê óñòàíî¢åâíûõ ñâÿòî÷íûõ íåïðàöî¢íûõ äç¸í ó ðîçíûõ çåìëÿõ (ðýã³¸íàõ) äàðîçí³âàåöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. Ðíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà àáåäó. Ãýòàäïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

ßê íåìöû ¢ïðûãîæâàþöü æûëë¸ ïåðää Êàëÿäàì³

Àáíåæàâàöòà ¢ïðûãîæâàíííåì ¸ëê³ íà Êàëÿäû - íå ïðàíåìöà¢. ßíû âåëüì³ ñòàðàííà ïàäûãîæâàíû ãàëîâàöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. ßíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà áàåäó. Ãýòàïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

ßê íåìöû ¢ïðûãîæâàþöü æûëë¸ ïåðää Êàëÿäàì³

Àáíåæàâàöòà ¢ïðûãîæâàíííåì ¸ëê³ íà Êàëÿäû - íå ïðàíåìöà¢. ßíû âåëüì³ ñòàðàííà ïàäûãîæâàíû ãàëîâàöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. ßíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà áàåäó. Ãýòàäïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

Ñâÿòêàâàííå Êàëÿäó Ãåðìàí³³ - íÿìåöê³ÿ òðàäûöû³³çâû÷à³

ßê íåìöû ðûõòóþöàäà Êàëÿäû. Êàëÿäíûÿ ê³ðìàøû ¢Åðìàí³³. Êàë³ñâÿòêóåöà, ãðàô³ê ïðàöû.

Êàá àä÷óöü ñàïðà¢äíóþ êàëÿäíóþ àòìàñôåðó, àäïðà¢ëÿéöåñÿ ¢ Åðìàí³þ ïåðää Êàëÿäàì³! Ñâÿòêàâàíí³òóò ïðàõîäçÿöü åâñåà³ç ðàçìàõàì. Ó íåìöàê¢ äàì ûñëîâàâåñòà¢ëåíåíå äà ãýòàãàà ñâÿòà. Íÿìåöê³ÿ êàëÿäíûÿ òðàäûöû³ ã³ñòàðû÷íà íäë³÷âàþöü íåà àíóñîòíþ ãàäàî¢. ßê ñ¸íÿ äàçíà÷àþöü Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³?

Ïðàöî¢íû êàëÿíäàð íà Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³

Ïåðäë³ê óñòàíî¢åâíûõ ñâÿòî÷íûõ íåïðàöî¢íûõ äç¸í ó ðîçíûõ çåìëÿõ (ðýã³¸íàõ) äàðîçí³âàåöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. ßíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà áàåäó. Ãýòàäïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

ßê íåìöû ¢ïðûãîæâàþöü æûëë¸ ïåðää Êàëÿäàì³

Àáíåæàâàöòà ¢ïðûãîæâàíííåì ¸ëê³ íà Êàëÿäû - íå ïðàíåìöà¢. ßíû âåëüì³ ñòàðàííà ïàäûãîæâàíû ãàëîâàöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. ßíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà áàåäó. Ãýòàäïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

ßê íåìöû ¢ïðûãîæâàþöü æûëë¸ ïåðää Êàëÿäàì³

Àáíåæàâàöòà ¢ïðûãîæâàíííåì ¸ëê³ íà Êàëÿäû - íå ïðàíåìöà¢. ßíû âåëüì³ ñòàðàííà ïàäûãîæâàíû ãàëîâàöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. ßíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà áàåäó. Ãýòàäïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

ßê íåìöû ¢ïðûãîæâàþöü æûëë¸ ïåðää Êàëÿäàì³

Àáíåæàâàöòà ¢ïðûãîæâàíííåì ¸ëê³ íà Êàëÿäû - íå ïðàíåìöà¢. ßíû âåëüì³ ñòàðàííà ïàäûãîæâàíû ãàëîâàöòà. Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - àãóëüíàíàöûÿíàëüíàå ñâÿòà. Ó êðà³íå 25 ³ 26 ñíåæíÿ ç'ÿ¢ëÿþöòà íåïðàöî¢íûì³äíÿì³. Ì íîã³ÿ êàì ïàí³³³êðàìû öàëêàì ñïûíÿþöòà ³ íå ïðàöóþöü ç 25 ïà 31 ñíåæíÿ.

Ñâÿòêàâàöü Êàëÿäû íåìöû ïà÷ûíàþöü íà Êóöóþ - 24 ñíåæíÿ. ßíà íåç'ÿ¢ëÿåöòàòê³öûéíûì âûõîäçûì. Àëå áîëüøàñöü êðàì ³ ô³ðìà¢ íà Êóöóþ ïðàöóå äà áàåäó. Ãýòàäïîøí³ øàíåö äàêóï³öü ïàäàðóíê³ áë³çê³ì ³ íàçàïàñ³öòà ïðàäóêê³ì³.

Øêäàà, äëå áîëüøàñöü ô³ðìà¢ ïàñòóïîâà ïðûõîäçÿöü äà âàðûÿíòó 24³31 ñíåæíÿ äàïðàâ³öü ïðàöà¢í³êî¢ ó ïðûìóñîâû äàïà÷ûíàê, à îê³ñçà÷ûí³öü.

Äí¸ìêàìïàí³³, êðàìû³ øàï³êê³ çà÷ûíÿþöòà, à¢òî ðàç'ÿçäàþöòà ïà äàìàõ, âóë³öû ïóñòåþöü, Åðìàí³ÿ çàö³õàå ¢ ïðàä÷óâàíí³ óóàà¢. Íàñòàå Ñâÿòû Âå÷àð (Heiligabend).

ßê íåìöû ¢ïðûãîæâàþöü æûëë¸ ïåðää Êàëÿäàì³

Àáíåæàâàöòà ¢ïðûãîæâàí�!

Adventskranz - õâàà¸âû âÿíîê

Ïåðäàäêàëÿäíû âÿíîê, óïðûãîæàíû õâîÿé, øûøêà³, êàâàëà÷êà³âûñóøàíàãààïåëüñ³íà, ì³øóðîé³ ÿëîâû³ ãàëî³ êàëÿäàì³. Óïåðóþ íÿçåëþ Àââýíòà çàïàëüâàþöü äàíóñåå÷êó. Óäóã³òûçåíû ïàâ³íîû ãàðýöü óæî äçåå, ³ ãýòàê äàëåé, äà Êàëÿä.

Àââýíò ñòâàðàå àä÷óâàííå ñâÿòà³ äîðûöü ïà÷óöü¸ ÷àêàííÿ êàëÿäíàãà öóäó. Òàì óòðàäûöûÿ òàê ìîöíà ¢êàðàí³ëàñÿ ¢ íÿì³åöêàé êóëüòóðû.

Êàëÿíäàð ç ëàñóíêàì³

Í³âîäíàå íÿì³åöêàå äç³öÿ íå ìîæà ¢ÿâ³öü ïåðûÿä äà íàñòóïëåííÿ Êàëÿäà áåç Adventskalender - äç³öÿ÷û êàëÿíäàð ç 24 àêåíöàì³, ÿê³ÿ òðýáà ääêðûâàöü ïà ääíûì êîæíû äçåíü ç 1 äà 24 ñíåæíÿ.

Êàëÿäíû êàëÿíäàð êàðûñòàåöòà ïàïóëÿðíàñöþ íåòîëüê³¢ äçÿöåé, àëå³¢ äàðîñëûõ.

Äçåíü Ñâÿòîãà Í³êàëà¢ñà

Ó ïåðääêàëÿäíû ïåðûÿä íåìöû äàçíà÷àþöü ñâÿòà, ÿêîå ÷àêàþöü äçåòê³, 6 ñíåæíÿ - der Nikolaus ist da. Àä³ìÿñâÿòîãà Í³êàëà¢ñà äçåö³ àòðûìë³âàþöü ïðýçåíòû ¢ äçåíü øàíàâàíííÿ ïà öàðêî¢íûì êàëåíäàðû. Íåòðýáà àòàÿñàìëÿöü Í³êàëà¢ñà çíÿìåöê³ì (Weihnachtsmann), ÿê³ ïðûõîäç³öü ó Êàëÿäû. À¢âå÷àð, 5 ñíåæíÿ äçåö³ êàëÿ äçâÿðýé ïàê³äàþöü øêàðÿýêó, íà÷ûøàíû ÷àðàâ³ê³ íåâÿë³ê³ ìÿøîê, êàá Í³êàëà¢ñ ïàêêà¢ óóàû öóêåðê³, ìàíäàðûíû, ñëîâû÷ûì³ìàåâíüê³ÿ ïðýçåíòû.

Íàâàãîäíÿÿ ¸ëêà¢ Åðìàí³³

Íó³, âÿäîìà æ, íåìàã÷ûìà ¢ÿâ³öü Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ áåçÿë³íê³! Êàëÿäíàÿ ¸ëêà - óíåêàòîðûõ íÿìåöê³õ ðýã³¸íàõ ÿø÷ý çàâóöü Christbaum ö³ Tannenbaum - òðàäûûéíû àòðûáóò ñâÿòêàâàííÿ Êàëÿä³ Íîâàãà ãîäà.

Ïà¢ñòà¢ ¸í ìåíàã³òà¢ Åðìàí³³. Çâû÷àé óïðûãîæâàöü åâ÷íàçÿë¸íåå äðýâà íà Êàëÿäû ¢çí³êó ñÿðýáí³ÿ âÿê³. Òàäû ïåðàä äçâÿðà ì³ õðûñò³ÿíê³õ öýðêâà¢ ðàçûãðûâàë³ ñöýíó ãðýõà ïàäçåííÿ Àäà ì à³ Åâû³âûãíàíííÿ çðàÿ íà çÿì ëþ. Êàë³ ïàì ÿòàåöå, ëþäç³ ïàñï ûòàë³ çàáàðîíåíàà ïëîãó³ áûë³ çà ãýòà ïàêàðàíû. Âîñû óðîë³ òàãî ñàì àãà äðýâà, ç ÿêîãà Àäàì ñàðâà¢ çàáàðîíåíû ïëîä, ³âûñòóïàëà åëêà, ç ïðûâÿçàíû³ äà ãàë³í ÷ûðâîíû³ ÿáëûêà³.

Óïðûãîæàíûÿ ¸ëê³¢ñòàë¸¢âàþöü ïàä÷àñ ïðàâÿäçåííÿ ñâÿòåòàêîëüê³¢ íÿì³åöê³õ õàòàõ, äëå³ íà âóë³öàõ, ïëÿöàõ, óãàíäë¸âûõ öýíòðàõ, ðýñòàðàíàõ. Äðýâà ¢ïðûãîæâàþöü ðàçíàñòàéíû³ ¸ëà÷íû³ öàöêà³, ñâå÷êà³, ã³ðëÿíàà³ ëÿì³ïà÷êà³. Âåðõàâ³óó âÿí÷åå Â³ôë³åì³ñêàÿ çîðêà ö³à í¸ëà÷àê çàëàòû³ êðûëà³.

À äî³à îæíà âûêàðûñòî¢âàöü³ÿäî³ ûÿ¢ïðûãîæâàíí³: ðàòíÿå ïå÷ûâà, àðýõ³³ øàêàëàíííûÿ öóêåðê³. Àäîûñëîâû³ çàäàâàëüíííåì ñÿì³'³ç'ÿ¢ëÿåöòà ðàáàâàííå òàêîé "ñìà÷íàé" ÿë³íê³ ïàñëÿ ñâÿòà.

Òðàäûöûéíà¸ëêà¢ñòàë¸¢âàåöòà ¢ öýíòðû ïàêîÿ íàïÿðýääí³ö³ ïðàìà¢ Êóöóþ. Àëå øóó÷íûÿ ñòàâÿöü ç ïà÷àòêà³ àäðàñà¢ çóó÷íû ïàêóï³êó ÷àñ.

Âàæíà! Ïàñëÿ 25 ñíåæíÿ êóï³öü íàâàãîäíþ ÿë³íêó íå àòðûìàåöòà. Êàë³ ääêëàñò³êóïëþ äà Êàëÿäû³ êàëÿäçâÿðýé ïàëåíû³ êóï³öü íàâàãîäíÿ ïàêóï³êó íà ¢êàçàíûì ääðàñà¢ çóó÷íû ïàêóï³êó ÷àñ.

Êóïëÿ¸ëê³¢ Åðìàí³³

Çâû÷àéíà ñàìûÿ òàííûÿ êàëÿäíûÿ õâî³³¸ëê³êàøóòþöü 15^ çà ìåòð. Êîøòçàëåæûöü äàÿëàñö³³ãë³ö³ò³äà ïàðîäû. Àñàáë³âà ïóõíàòûÿ - êóäû äàðàæýé.

Ïðàäàþöòà¸ëê³ êàëÿ ñóïåðìàðêåòà¢. Ïðàäàâåö äàïàìàäàå ïàäàáðàöü äðýâà ïà âûøû³, óçðî¢íþ ïóõíàòàñö³, íó³ ïà êîøöå, çðàçóìåëà.

Íÿìà ïðàáëåì çàìîâ³öü¸ëêó³ ïà³íýðíýöå. Ïðûëëàäíà ïÿòàÿ ÷ãàêà êàëÿäíûõ äðý¢ Åðìàí³³ êóïëÿöòà ìåíàâ³òà òàê. Ïðûãàæóíÿ äàñòà¢ëÿåöòà äà äçâÿðýé ïà ¢êàçàíûì ääðàñå¢ çðó÷íû ïàêóï³êó ÷àñ.

Âàæíà! Ïàñëÿ 25 ñíåæíÿ êóï³öü íâàãîäíþ ÿë³íêó íå àòðûìàåöòà. Êàë³ ääêëàñò³êóïëþ äà 30 ñíåæíÿ, äàâÿçåöòà åðàòöü ó çâû÷àéíóþ êðàìóêàê³êóïëöü æûâóþ ¢ãàðøêó.

Ïðûá³ðàþöü ¸ëêó ääðàçó ïàñëÿ Íîâàãà Ãîäà. Çâû÷àéíà äàòû âûê³äàâííÿêàëÿäíûõ äðý¢ ïðûçíà÷àþöòà íà 2 ö³ 3 ñòóäçåíÿ. Áþðãàðû âûíîñÿöü ¸ëê³ íà âóë³öóó íàïÿðýäàâíííà¢ãàå÷àð, à ðàí³öàé ñìåöÿðûïðûíàþöü ñâîþ çâóë³ö. Äîáðûì òîíàì ë³÷ûöòà ïðûìàòàöü ñêîò÷àì äà åðõàâ³íû ìàíóêó ¢ 2^ - ïëàòà çà ¢áîðêó!

Ñâÿòêàâàííå Êàëÿä

Êàëÿäû àäàëÿþöòà äðýã³ã³éíûõ âûòîêà¢. Ïðàéãðàâàíííå ñöýíû íàðäæýííÿ Õðûñòà ç âûêàðîñòàíííåì àá'¸ìíûõ ïîñòàöÿ¢ - õóò÷ýé äàí³íà òðääûöûÿì. Ñëóæáà¢ öàðêåâà íà Êàëÿäû ïåðäñòàëà áûöû àáàâÿçêîâû ì àòðûáóòà ì ñâÿòà. Àïîøí³ÿ àïûòàíí³ ïàêàçàë³ - òîëüê³ 29% íåì öà¢ íàåääâàþöü êàëÿäíûÿ ñëóæáû.

Íÿìåòê³ÿ Êàëÿäû ë³÷ïöû ãàëî¢íûì ñâÿòàì. Íàâàãîäíÿÿ íî÷ äëÿ íåì öà¢ - íàãîäà äëÿ ñóñòðý÷û çñÿáðàì³, ì îëàäçåâûõ âå÷àðûíàê, ïàõîäû ¢ êëóá ö³ðýñòàðàí.

Êàëÿäû íåìöû ñâÿòêóþöü äàâîë³ ö³õà, ñòàëà. Çá³ðàþöòà ñåì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Ñâÿòî÷íû ñòîë

Ñó÷àñíûÿ íåìöû íå ïðûòðûìâàþöòà ñòàðûõ òðàäûöûé àäíîñíà êàëÿäíàãà ñòàëà. Ðàíåé íà ñòîë ñòàâ³ë³ 7-9 ñòðà¢, ñÿðîä ÿê³õ öýíòðàëüíåå ìåñöà çàéìà¢ çàïå÷àíû ãóñòàê ç ÿáëûêàì³. Ïðûñóòí³÷äë³ òóøàíàÿ ñâ³íîã³ ³ ïå÷àíû êàòï, êâàøàíàÿ êàïóñòà, ãàãàðîäí³íåöà ñôàðîñòàíííåì áá'¸ìíûõ ïîñòàöÿ¢ - õóò÷ýé äàí³íà òðääûöûÿì. Ñëóæáà¢ öàðêåâà íà Êàëÿäû ïåðäñòàëà áûöû àáàâÿçêîâû ì àòðûáóòà ì ñâÿòà. Àïîøí³ÿ àïûòàíí³ ïàêàçàë³ - òîëüê³ 29% íåì öà¢ íàåääâàþöü êàëÿäíûÿ ñëóæáû.

Íÿìåòê³ÿ Êàëÿäû ë³÷ïöû ãàëî¢íûì ñâÿòàì. Íàâàãîäíÿÿ íî÷ äëÿ íåì öà¢ - íàãîäà äëÿ ñóñòðý÷û çñÿáðàì³, ì îëàäçåâûõ âå÷àðûíàê, ïàõîäû ¢ êëóá ö³ðýñòàðàí.

Êàëÿäû íåìöû ñâÿòêóþöü äàâîë³ ö³õà, ñòàëà. Çá³ðàþöòà ñåì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Êàëÿäû ¢ Åðìàí³³ - ñâÿòà, ÿêîå çá³ðàå ñÿì'ÿì³, äî¢ãàà ñÿäçÿöü, ÿäóöü, âÿäóöü ì³ðíûÿ ãóòàðê³, ïàï³âàþöü â³íî.

Ñîíÿ Øà¢÷ýíêà.

¹ 51 (1462) 18 ÑÍÅÆÍß 2019 ã. НАША СЛОВА

(Ïðàöÿã. Ïà÷àòàê ó ïàïÿð. íóìàðàõ.)

Â³êòàð Øíï³ï

ÁÅËÀÐÓÑÊÊ² ÏÀÍÒÝÎÍ

Áàëàäû êðûâ³ ³ëþáîâ³

ÁÀËÀÄÀ ßÍÊ² ÊÓÏÀËÛ
(7.07.1882-28.06.1942)

... Ñÿáå çàá³öü ö³ á³öü çàá³òû ì?
Ñÿáå çàá³öü ö³ á³öü çàá³òû ì
² ¢ëåñâ³÷íû ëÿöåöü ïðàë¸ò?
Ïðûñòóïê³ ÷ðíûÿ, ÿê ë¸ä,
ßê ë¸ñ, ÿê³ íàñ íàïàòêà¢…
Êóïàëà ïàäà¢ ³ ¢ñòàâà¢,
² çàñòàâà¢ñÿ, ÿê íàø ñâåò,
ßê òîé àäâåå÷íû íàø ïàðòðýò,
ßê³ äà¢íî íå áåðàæî ì,
Íå ðàçóìåþ÷û - æûâ¸ì
Ì ûòîëüê³ ç³ì ³ðîäíû äî ì
Íå áóäçå çí³ø÷àíû àãí¸ì,
Í³ ÷àñà ì, í³ ÿêî é áÿäî é,
² ñóì ðàçìûåööà âàäî é,
Øòî ç íåáà âåñíÿãà ïðàëüåööà,
² ¢æî í³õòî íå ïàñì ÿåööà
Í³ç íàñ, í³ç ì³ëàãà íàì êðàþ,
ßê³ ¢ íàñ áû¢, ÿê³ ìû ìàåì
² áóäçåì ìåöü, ÿê ìå¢ Êóïàëà.
Êóïàëà ¸ñöü, ³ íàì íÿìàëà,
Êàá áûöü, òóòýé øàå ëþá³öü,
Êàá ïàäàöü ³ ¢ñòàâàöü, ³ æûöü,
² çàñòàâàööà, ÿê íàø ñâåò,
ßê òîé àäâåå÷íû íàø ïàðòðýò,
ßê³, í³áûòà Áîæû Õðàì,
Øòî çâåêó íå íàëåæûöü íàì...

12.05.2002 ã.

ÁÀËÀÄÀ ßÊÓÁÀ Ê Î ËÀÑÀ
(3.11.1882-13.08.1956)

... ²äó³çíî¢ íà ïëÿö ßêóáà Êîëàñà
Äà ïîñòàö³ ïàýòàâàé, äà ãîëàñà,

ßê³ ìíå ÷óåööà¢ áÿðîçàâû ì ë³ñö³.
Äà Êîëàñà, ÿê äà Àé÷ûíû, ìíå³ñö³
² âåäàöü, øòî íå¢ñå ø÷ý ìàðû àæûë³
Ïàä ðîäíû ìåáà ìíà ïàêóòíàå çÿìë³,
Äçå íàì çòàáîþ âû ïà¢ íå íàéëåï øû ë¸ñ.

Ñòàþ, í³áûòà¢ Õðàìå, óñâÿòëå áÿðîç
² ñëóõàþ - Ñû ì î í-ìóçûêà ãðàå íàì
Ïðà Øëÿõ, ÿê³ì ³ñö³, à ìû ³äç¸ì äà êðàì
² ¢æî íå äóìàåì ïðà íàøåå æûöö¸.
Øóì³öü, ÿê ïîëû ìÿ íÿáåñíàå, ë³ñö¸,
² ãîëàñ Êîëàñà, í³áûòà êðûæ, íàä³ì
² áà÷ûööà, ³ ÷óåööà, àëå - íå¢ñ³ì:
"Ì îé ðîäíû êóò, ÿê òû ìíå ì³ëû,
Çàáûöü öÿáå íå ìàþ ñ³ëû..."

... ²äçåø ³òû íà ïëÿö ßêóáà Êîëàñà
Äà ïîñòàö³ ïàýòàâàé, äà ãîëàñà,
ßê³ ø÷ý ÷óåööà¢ áÿðîçàâû ì ë³ñö³...

Äà Êîëàñà, ÿê äà Àé÷ûíû, íà ì ³ñö³!

7.01.2002 ã.

ÁÀËÀÄÀ ÑÒÀÍ²ÑËÀÂÀ ÁÓËÀÊ-ÁÀËÀÕÎÂ²×À
(10.02.1883-10.05.1940)

Áåèàðóñêàãà âîéñêà êîíí³öà
² ñàâ³ì, ³ ÷óæûíöà ì îì í³ööà.
Êðî¢ ïðàë³òàÿ íå çì ûâàåööà,
Äû çêðûâ³ âû ïëûâàå ðàí³öà,
Íàøà ðàí³öà, íàøà âå÷íàÿ,
Øòî ïà÷àòà äà Øëÿõó Ì ëå÷íàãà,
Ïàÿê³ì çíî¢ ïðûõîäç³öü êî í³öà,
Ïàÿê³ì ³ñÿãî ííÿ ãî í³ööà
Çà ÷óæûíöà ì³, øòî íÿçâîäçÿööà
Íà çÿì ë³, äçå ¢ñå çíà ì³ðîäíÿööà,
Õòî ïðûõîäç³öü äà íàñ íå á³ööà…
Ï ûë çà êî í í³öàé çí î¢ êëóá³ööà,
² õàâàåööà¢ ïûëå êî í í³öà,
À äàðîãà ÿå íå ñêî í ÷ûööà,
Áî íàïåðàçåòû ³ðàí³öà,
Óÿêî é Áåëàðóñü ïðà÷ûíàåööà…

29.10.2008 ã.

ÁÀËÀÄÀ ÔÐÀÍÖ² ØÊÀÀËßÕÍ ÎÂ²×À
(9.03.1883-3.03.1944)

Ó Â³ëüí³ ¸ñöü òâàÿ ìàã³ëà,
Àëå - ó ¸é öÿáå íÿìà.
Àé÷ûíà, äçå äç³öÿ çãóá³ëà?..
... Çíî¢ â³íàâàòàÿ ç³ìà,
Âàéíû ïàæàð, ³ ìû çòàáîþ,
Øòî ëÿ ïóñòîé ìàã³ëû çíî¢

Ñòà³ì, ÿê ñâåå÷ê³, ³ æóðáîþ,
Í³áû àãí¸ì, ñâàþ ëþáî¢
Âûñâå÷âàåì. Öÿáå æ íÿìà,
Àëåòû ¸ñöü, ÿê ¸ñöü ìàã³ëà,
ßê ¸ñöü Àé÷ûíà, ¸ñöü òóðìà
² âîëÿ, øòî öÿáå ëþá³ëà.
² òû ëþá³¢, òàê, ÿê òâàðû¢
Íàø ñâåò, äçå íàì çòàáîþ
¨ñöü ìåñöà, ÿê òðàâå¢ äâàðû
Õàëîäíàé, äû ñâà¸é âÿñíîþ,
Øòî ïðûéäçåçíî¢, ÿê ìû ïðûéøë³
Ó Â³ëüí³ äà òâà¸é ìàã³ëû…

4.08.2005 ã.

ÁÀËÀÄÀ ßÇÝÏÀË¨Ñ²ÊÀ
(6.11.1883-1.04.1940)

Íÿâîëüíû çíî¢. Íÿìà¢ öÿáå êðà³íû,
Áî çâîëÿþ êðà³íó äàáàðàë³.
² ðîäíû êðàé - ñàì îòíûÿ ðó³íû,
Øòî ñêðîçü òðàâî é ÷óæîé ïàçàðàñòàë³ -
Äàë¸êà, ÿê äàë¸êà íàøà âîëÿ,
ßêóþ ñí³ø òû ³ æûâåø ÿêî þ…
×óæàÿ ìîâà ³ ÷óæîå ïîëå,
Äçå âåöåð çàâð'ÿöåëû ïðàä òóðìîþ

Ëÿòàå, ³ òàáå¢ òóðìå çàâåööà,
Øòî íàâàò âåöåð íàä òàáîé ñìÿööà,
Áî ¢ñ¸ äàðýì íà.
Òîëüê³ æ íåäàðýì íà
Óñ¸ áûëî, ³ âîëüíû ì êðàé íàø áóäçå,
Áî ¸ñöü íàø êðàé, ³ ¸ñöü, ³ áóäóöü ëþäç³,
Øòî ëþáÿöü âîëþ, àÿíà¢çåì íà
²õëþá³öü, ³ òàì óòâàÿ êðà³íà
Ïà¢ñòàíå, í³áû êðûæ ñâÿòû, çðó³íà¢,
Áî òû ¢ ¸é æû¢, áî ¸þ æû¢³ ì îâó
Óñýöû í¸ñ - äçÿðæà¢íàñö³ àñíîâó, -
Êàá êîæíû äçåíü, ÿê³ ïàñëÿ ïà÷íåööà,
Áû¢ áåëàðóñê³ì, í³áû áåëàðóñà ñýðöà...

30.09.2007 ã.

ÁÀËÀÄÀ ÂÀÖËÀÂÀ ËÀÑÒÎ¡ÑÊÀÃÀ
(8.11.1883-23.01.1938)

Äçåíü àäûäçå¢ íåáûöö¸
Ïà÷ûðâîíûõ êâåòêàõ ñìåðö³.
Âåðûöü æà òàáå¢ æûöö¸
² êàçàöü íàðîäó: "Âåðöå!"
² íà âóëêàõ íàøàé Â³ëüí³
Áà÷ûöü âîëþ ïðàçãàäû,
² ïðàçòóðìû, ³ êëääû,
Áà÷ûöü çàëàòû íàø ÷àñ,
Äçå íàø Áîã ïà÷óå íàñ,
Áî ñâà¸ ìû ñêàæàì ñëîâà:
"Ì û íàðîä, ³¢ íàñ ¸ñöü ìîâà,
¨ñöü àäâåå÷íàÿ Àé÷ûíà,
À âàêîë ÿå - ÷óæûíà..."
² ëÿö³öü ó ñýðöà êóëÿ
Ïà çàãàäó: "Ðàññòðàëÿöü!"
² ïàêóëü ÿíà ëÿö³öü
Âå÷íàñöü áóäçåø òû çá³ðàöü,
Êàá ðàäç³íû ì ñëîâà ì æûöü,
Êàá ³ñö³¢ ñâ³òàíåå íàøà
² öÿëë³öü ñâÿòëî äëÿ íàñ.
"¨í - íàöäýì!" - áÿçðîäíû êàæà,
"¨í - çìàãàð!" - íà ì êàæà ÷àñ,
Øòî ïà÷à¢ñÿ¢ ðîäíû ì êðà³,
Äçå çà¢æäû ÷óæûíöà¢ çðà³,
Äçå çà¢æäû íàñ âåëìì³ìàëà.
Òîëüê³ãîäíàñöü íå ïðàïàëà!
……
Âåê äàûäçå¢ íåáûöö¸,
Äû íåñêîí÷ûööà æûöö¸.

6.10.1993 ã.

(Ïðàöÿã ó íàñòóïíû ìóìàðû.)

ÐÀÇÂ²ÖÖ¨ ÝÒÍÀÒÓÐÛÇÌÓ-ÀÑÍÎÂÀ ÇÀÕÀÂÀÍÍß ÊÓËÜÒÓÐÛ

Äàñëåäóþ÷û ïëàñò êóëüòóðíàé ñïàâ÷ûíû ñâàéãî íàðîäà, ñó÷àñíàå ãðàìàäñòâà íå çà¢ñ¸äû âûâó÷åå ¢çäçåÿííå íà ÷äëàâåêà ñ³ëû ýòí³÷íàé ñïàâ÷ûíû, ÿêàÿ ¢òðûì ë³âàå òðàäûöûéíûÿ ðýãóëÿòàðû ïàâîäç³í ëþäçåé, øòî äñòàáë³âà âàæíà¢ ì³ðîû ñó³ñíàâàí³ ïðûâðàí³÷íûõ ðýã³¸íà¢. Òàì óòàêàÿ ç'ÿâà ÿê ðýã³ÿíàëüíàÿ ýòí÷íàÿ êóëüòóðà ¢ ÿå ïðûðîäíû ì àêðóæýíí³ ì îæà ñòàöü íåâû ÷ýðïíàé êóëüòóðëàã³÷íàé êðûí³öàé.

Ïðàåêò "Óì äöàâàííå ñàì àáûòíñòü³ ñåëüñê³õ ðà¸íà¢ øëÿõà ì ðàçâ³öëÿ òðàäûöûéíûõ ðàì ¸ñòâà¢ ³ óóðûçì ó" ¢ ðàìêàõ Ïðàðàðàì ûõ òðàíñãðàí³÷íàãà ñóïðàöî¢í³öòâà Ëàòâ³ÿ-Ë³òâà - Áåëàðóñü Â¢ðàìáåñêàãà ³íñòðóìåíòà ðà¸íà¢ Ãàðàäçåíñêàé âîáëàñöü ñåëüñê³õ ïàäàòê³ ³ áåëàðóñê³ ³ íàðîäû.

Àäíû ç âàæíûõ ýòàïàó ãýòàãà ïðàåêòà ç'ÿ¢ëÿþöòà ýêñïåðûöûì ìåðàìðóõàõ ïðûìÿíÿëà ìàðøðóòí³ ³ äà âîëüø ðàí³õ ïåðûÿàó¢ óçí³êíåíÿ äàäçåíûõ ïðàåêòà ìåðíàñöÿ¢ ³õ ðàçâ³öòÿ ³ ³ñíàâàíÿ ¢ ïðûðàí³÷íûõ ðýã¸íàõ. Ï ûòàí³ òýõíàëîã³³, ñåì àíòûê³ àðíàì åíóó, ìàòûâà¢ äýÿêîðó äýòàë, ìàòûâà¢ äàõëåääàâàíÿ çàêðàíóë³ òî ëüê³ ¢ òíé ñòóíåí³, ó ÿêíé äýòà íåàáîïäíà äëÿ ðàøýíÿàñí³¢íûõ çàäà÷ ïðàêòû÷íàé ÷àñòê³ äàçâ³öòÿ ðýã³ÿíàëüíàãà ïðàåêòà: ñêëàäàí íåà ìåòàðû÷íàãà äàïàì îæí³êà ³ ñòâàðýííåà òðàäûöûéíàãà ñòðîÿ Ë³äñêàãà ðýã³¸íà.

Ýòíãàðàô÷íûÿ ýêñïåðûöû³ íà ïðûâðàí÷íûõ òýðûòîðûÿõ Áåëàðóñ³ Ë³òâû âûÿëÿþöü äàç³íûÿ (ïà äáí³äàà áàê³ ìÿæû ïà ì³æ êðà³íà ì³) ýòí÷íûÿ ãñòàëüíûõ çíàöîê³ íà ïðûâðàí÷íûõ ýòðûòîðûÿõ ìåòàäàì íàç³íûõ çíàöîê³ âûÿâëÿþöü ïàçäçåéíûõ ìåòàäàíûõ ³ äàçâîëÿå ó ðýíàëüíû æûõ ïðàöýñû ïàçäçåéíûõ ìåòàäàíûõ ³ äàçâîëÿå êðûí³öàé.

Ïðàåêò "Óì äöàâàííå ñàì àáûòíñòü³ ñåëüñê³õ ðà¸íà¢ øëÿõà ì ðàçâ³öëÿþöòà ýêñïåðûöû³ äà âîëüø ðàí³õ ïåðûÿàó¢ óçí³êíåíÿ äàäçåíûõ ïàòýíöûàëüíû ³ äà ïàòýíöûàëüíàãà ìàñøòàáó äà ïà ìàñøòàáó ëåñíûõ ïàæÿæ³ó, ïàêàçâàëüíàñöі ³ äà ïà÷àòêó 20-õ ãàäî¢ XX ñò. Àñí³î¢íàÿ êîëüêàñöü àðòýôàêòà¢ äàòóáëüíàãà ñýðýäç³íàé XX ñò.

Âÿàî ì ûÿ ôàëüêêîðíûÿ ³ ã³ñòàðû÷íûÿ êðû í³öû äàçâàëÿþöü çâÿðíóòòà ³ äà áîëüø ðàí³õ ïåðûÿàó¢ óçí³êíåíÿ äàäçåíûõ â³äà¢ íàðîäíàãà ìàñòàòôà äà ëÿø ¢êîëüíàãà ìàñöàáû äà ïà÷àòêó íåðûõ ¢ êîëüíàñöі ñóïðàöî¢íàãà ìàñòàòôà äà ¸íà

¹ 51 (1462) 18 ÑÍÅÆÍß 2019 ã.

Наша слова

Ë³ñòàïàäà¢ñêàÿ âàíäðî¢êà íà ðàäç³ìó Àäàìà Ì³öêåâ³÷à

Ó íàøàé ñÿì'³ç ïàêàëåííÿ¢ ïàêàëåííå, ìàã÷ûìà, íà ãåíííûì óçðî¢í³ ïåðàäàåööà öÿãàà äà ïàäàðîææà¢, äà êðàÿçíà¢ñòâà. Ì íé äçåä ïà ìàöÿðûíñêàé ë³í³³ÿø÷ý¢ 30-õ ãàäàõ 20-ãà ñòàãîäçÿ íåêàëüê³ ðàçî¢ ñïëà¢ëÿ¢ ïëûòû ïà Í¸ìàíå äà Ëþá÷û äæ ó Ïðóñ³þ. Òàê, ãýòà áû¢ ñïîñàá çàðàá³öü ãðî øû. Àëå íà ñàìàé ñïðàãà - ìåñÿ÷íàå âîäíåå ïàäàðîææà¢ ñïàðòàíñê³õ óì îâàõ. Ïàçíåé óæî ìíé áàöüêà ïåøøó³ íà ðîâàðû àáû øî¢³ àá'åõà¢ óñþ Íàâàãðàä÷ûíó.

Ååíû âàíäðî¢í³êà ïåðàäàë³ñÿ³ ìíå, à ïàñëÿ³ ìàì³ äçåöÿì, ÿê³õ ìû ç æîíêàé áðàë³¢ âîäíûÿ ïàõîäû ç ðàííÿãà äçÿö³íñòâà, ó 3-4 ãàäîâû ìóçôîñöå. Öÿïåð ñûí øòîãîä ëåòàì ïà íáêàëüê³ ðàçî¢ âûÿçäæàå ç ñÿì'¸é Ë³ï³÷àíêóþ ïóø÷ó, âû á³ðàþ÷û äëÿ á³âàêà ïðûãîæûÿ, ãëóõ³ÿ ìåñöû íà áåðàãà Ø÷àðû ö³ Í¸ìàíà. Àòàì ³âîãí³ø÷à, ³ðûáàëêà, ³ êóïàííå, ³ ðàäûÿëüíûÿ ïåøûÿ âûõàäû ïà ãðûáû ³ ÿäàäû, äà ìåñöà¢ äûñëàêàöû³ ïàðòûçàíñê³õ àòðàäàà¢, ðàñêàçû ïðà ãåðà³÷íàå ì³íóê³ ïåðàìîãàõ Óëàäçê³ì³ðð Õ³ëüìàíîâ³÷, çìóøåå çàäóìàööà ïðàñÿíñ íàøàãà³ñíàâàííÿ, ïðà õàðàñòâî ñòâîðàíàé Áîãàì ïðûðîäû, ïðà òîå, øòî ¢ñ¸ íåêàë³ ñûõîäç³öü íà äíî³ ³ àäðàäæàåööà ¢ ³íøû ìàé³÷÷û. Ñâ³öÿçü - ãýòà ðý³íêàðíàöûÿ, ãýòà ñóãýçü ç³íøû ì ñâåòà ì, ãýòà íàéâû øýéøàÿ ïðûðîäíàÿ ýñòýòûêà³ ïîøóê äóøýé íàíêàõ. Ñâ³öÿçü íàøàé ñòàòû³ íêàòàíàõûÿ.

Áÿññïðý÷íà, Ñâ³öÿçü ðîá³öü ÷àëàåêà õîöü êðûõó ëåïøûì. ßíà ì³æâîë³ ³ íå¢ïðûêì åò, ÿê êàæà ìîé ñÿáàõ Óëàäç³ì³ðð Õ³ëüìàíîâ³÷, çìóøåå çàäóìàööà ïðàñÿíñ íàøàãà³ñíàâàííÿ, ïðà õàðàñòâî ñòâîðàíàé Áîãàì ïðûðîäû, ïðà òîå, øòî ¢ñ¸ íåêàë³ ñûõîäç³öü íà äíî³ ³ âàäàæàåööà ¢ ³íøû ìàé³÷÷û. Ñâ³öÿçü - ãýòà ðý³íêàðíàöûÿ, ãýòà ñóãýçü ç³íøû ì ñâåòà ì, ãýòà íàéâû øýéøàÿ ïðûðîäíàÿ ýñòýòûêà³ ïîøóê äóøýé íàíêàõ. Ñâ³öÿçü íàøàé ñòàòû³ íêàòàíàõûÿ.

Âîñü ÷àìó ãýòàå âîçåðà íàòõíÿå íàòàîð÷àñòöü ìíîã³õ ìàñòàêî¢, ï³ñüìåíí³êà¢, ïàýòà¢. Àäàì Ì³öêåâ³÷, ßí ×à÷îò, Óëàäç³ì³ð Êàëåñí³ê, Óëàäç³ì³ð Êàðàòêåâ³÷, Å¢òóøýíêà, Âàçíÿñåíñê³. Õ³áà¢ñ³õ ïåðàëê³÷ûø?

Áîëüøó çà ãàäç³íó ñûí ç óíóêàì áåñïàñïÿõîâà âóäç³ë³ ðûáó, à ìû çóíó÷êàé, ÿêàÿ, ïàìàòà¢øû âàäó, ïåðàñòàëà ïåðàæûâàöü, øòî çàáûëàñÿ êóïàëüí³ê, çðàá³ë³ íåêàëüê³ ôîòàçàûì êà¢. Çàñ¸óó³ëà òîëüê³ òîå, øòî ¢ ïàðà¢íàíí³ ç ëåòàì âàäû ¢ âîçåðû çíà÷íà ïàìåíøàëà, ÿíàäûøëàäà êàðýíãàà ïàìåíøàëà, ÿíàäûøëàäà êàðýíãàà ïàçíåê³.

Ïàâîë³ ë¸ñó ìíå äàâîäç³ëàñÿ ãëÿçåòû íà ãýòû öóá ïðûðîäû ¢ðîçíû ìàòàðóóò ëÿæûööû íà âîçåðà Ñâ³öÿçü. Ëüâ³íóþ äîëþ ÷àñó ¢íóê³ ïðàâîäçÿöü ó ðàäçå. Õòî êóïàåööà, òòî âóäç³öü ðûáó. Äçÿñÿòê³ ðàçî¢ çá³ðà¢ñÿ ïàñëÿ âîäíûõ ïðàóÿáóð çâàç³öü íà äíî³, ìîæà ³ òûñÿ÷ó ðàçî¢, áî ïîáà÷, ó Âàëå¢öû, ïðàéøë³ ìàå øêîëüíûÿ ãàäû.

Çà¢ñ¸äû íà Ñâ³öÿç³ áûë³ëþäç³. Ðûáàê³, ïðàåçäæûÿ, ýêñêóðñàíòû, ó òûì ë³êó³ çàìåæíûÿ. Êàë³-í³êàë³ðàá³-ë³ ïðûïûíàê³ðýéñàâûÿà¢òîáóñû, ääþ÷û ìàã÷ûì àñöü ïàñàæûðàì ïàäûñö³ äà ääàû ³ äàêðàíóööà äà ÿå. Òàê ³ íà ãýòû ðàç: ìàëàäàÿ ïàðà ¢ øëþáíûì óáîðûì ïðàíîâàíû ëàë, ÿê ìîãíà çàðàç ãàâàðûöü, ôîòàñâñ³þ, à íåïàäàë¸êó êóïêà ëþäçåé íà ðàñêëàäíûì ñòîë³êó ïàãñ³ëêî¢âàëàñÿ áóòýðáðîäà³, äû íà âîäíàé ãëàäç³ ¢äàëå÷ûí³ êàëûõàëàñÿ ëîâêà.

Áîëüø çà ãàäç³íó ñûí ç óíóêàì áåñïàñïÿõîâà âóäç³ë³ ðûáó, à ìû çóíó÷êàé, ÿêàÿ, ïàì'åõîâà ìàòàòà¢øû âàäó, ïåðàñòàëà ïåðàæûâàöü, øòî çàáûëàñÿ êóïàëüí³ê, çðàá³ë³ íåêàëüê³ ôîòàçàûì êà¢. Çàñ¸óó³ëà òîëüê³ òîå, øòî ¢ ïàðà¢íàíí³ ç ëåòàì âàäû ¢ âîçåðû çíà÷íà ïàìåíøàëà, ÿíàäûøëàäà êàðýíãàà ïàìåíøàëà, ÿíàäûøëàäà êàðýíãàà ïàçíåê³.

Äàëåé êóðñ óçÿë³ ¢ áîê Áàðàíàâ³÷. Ïà äàðîçå ðàçãàðóóëàñÿ äûñêóñ³ÿ, ïðàç êîëüê³ äàí¢ êàë³ ³ äàäà, óóò æà, ó íåâÿë³ê³ì øûíêó, ñòûê³çàâàíû ïàì ³ âàäà, áàðîíû, ãðàáé³, öàì ïû, ìàòûã³, âåÿëê³, ìàëàòàðí³, âàçû, áðû÷ê³, ñàíò, êîíêêàÿ âóïðàæ, áàíäàðíûÿ âûðàáû, ñåòê³, âåðû ëëî¢ë³ ðûáû, ñïëåòåíûÿ ç ëàçû³ñàëî ì ûê êàøû, êàðç³íê³, ñêðûíà÷ê³, êóôðû, íà÷ûíû äëÿ êóçí³, ñòàëÿðíûÿ³ øÿñëÿðíûÿ³íòðóì åíòû³ã.ä.

Óíóê³ ç çàäàâàëüíàíåì ðàçãëÿäàë³ ýêñïàíàòû, ïðà¢äà, âûçíà÷ûöü, äëÿ ÷àãî áûëà ïàòðýáíà òàÿ ö³³íøàÿ ïðûëàäà, çì ãàë³ òîëüê³ ÷ãñòêîâà, ãýòàêñà ìà, ÿê³ íà êóõí³¢ æûëîé ðàöå, äçå áåñïàì ûëêîâà çàäãàäàë³ñÿ, äëÿ ÷àãî ïàòðýáíà áûë³ çáàíû³ ìàñëàíîêà (áîêà). À âîñü ãàð÷ýø í³ê³ (â³ëê³) ³ ÷àïÿëó ïðûíÿë³ çà çáðî þ.

Çà 20 ç ãàêà ì ãàäî¢ Çàâîññå íàâåäàë³ òûñÿ÷û áåëàðóñà¢, à òàêñà ìà øìàòë³ê³ÿ òóðûñòû ç Ïîëüø÷û, Ë³òâû, ²çðà³ëÿ, Øåéöàðû³, Ñëàâàê³³, Ãåðìà í³³, Ôðàíöû³ ³ ìíîã³õ ³íøûõ êðà³í. Ëåòàì çà äçåíû, áûâàëà, ìóçåé ïðûìà¢ äà 100-120 ÷ëàâåê. Íàì ïàøàíöàâàëà. Ì û áûë³ äàíû, ³ ãýòà äàçâîë³ëà áåç ñïîãóó, ãðóíòî¢íà ¢ñ¸ðàçãåëàçåöü, ðàñïûòàöü, ïàìàöàöü, íàáûöü ñóáåí³ðû, ³ í³ñòî ìåíñòóíà¢ íà ïàÿòà”.

Íà ïà¢òàðû ãàäç³íû ìû í³áû âÿðíóë³ñÿ ¢ 18-19 ñòñò. Áûëî á âåëü³ äîíû, ãðàáë³, òóò æà, ó íåâÿë³ê³ì øûíêó, ñòûê³çàâàíû ïàä òîé ÷àñ, ïàï³öü ãàðàäàê³ ç ëÿñíûõ òðà¢ ³ ç'åñö³ äðàí³ê ñà ñì³æàíàé êà¢áàñêàé, àëå, íàæàëü, ïðûéøëîñÿ ¢ äëüòàíöû íà à¢òàïðûïûíû ïåðàä ñÿäç³áàé ïàäñ³ëêàâàööà ¢çÿòû ì³ áóòýðáðîäàì ³³ êàâàé äû õóò÷ýé åõàöü ó áîê Òóãàíàâ³÷.

Àäíà çà àäíîé ïðà ì³ëüáíóë³ â¸ñê³ Âûçàðàê, Ñêðîíàâà, Êóòà¢ñêàå âàäàñõî³ø÷à íà ð. Ñýðâÿ÷, à çà ³ì³³ Êàð÷îâà. Ïðàåõà¢øû à ìàëü óñþ â¸ñêó, êàëÿ ¢êàçàëüí³êà “Êàì åíû ô³êà ì à-òà¢” ïàâÿðíóë³ íàëåâà. Ïàëÿâîé äàðîãàé, êàëÿ ðàñê³íóòûõ òà ì-ñÿì âÿñêîâûõ õàò òðàïëÿå ì ëåñ. Äàëåé äàðîãà ñòàíîâ³ööà ãàõàçêàé³ êàëàîâ³ëüíàé ïàäñòàíàöûÿ ïàëåñêàãà ñòàðîæûõ ï